

LANDSTINGET BLEKINGE

Landstinget Blekinge
Landstingsdirektörens stab
Agneta Kalnins

2014-01-27

Dnr 2012/0448

Landstingsstyrelsens arbetsutskott

INVESTERINGAR FÖR DE KOMMANDE TIO ÅREN

Framtidens Hälso- och sjukvård (FHoS) är en utredning gjord av landstingsdirektören. I utredningen framgår att vården kommer att förändras och att det kommer medföra stora investeringar under en längre period.

Bakgrund

Landstinget Blekinges verksamhet ska utgå från befolkningens hälsa och behov av hälso- och sjukvård med ett gott och utvecklat samarbete med andra huvudmän och organisationer. Huvuduppdraget är att erbjuda befolkningen en god hälso- och sjukvård, både idag, imorgon och i framtiden. Uppdraget regleras till största delen av hälso- och sjukvårdslagen och tandvårdslagen. Utifrån dessa formar landstinget sin vision, sina mål och strategier för att möta befolkningens behov på såväl kort som lång sikt.

Generellt kan sägas att hälso- och sjukvården står inför stora framtida utmaningar, föranledda av ett flertal faktorer som är mer eller mindre förutbestämda och påverkbara.

En faktor som är relativt säker samtidigt som den är mindre påverkbar är att antalet äldre i Blekinge kommer att öka framöver. Förbättrade levnadsförhållanden och den medicintekniska utvecklingen bidrar till att allt fler äldre och sjuka kan behandlas.

Det är naturligtvis ett kvitto på ett framgångsrikt samhälle att antalet äldre ökar. Det ökande antalet äldre innebär samtidigt en ökad anspänning inom flera områden, främst välfärdssektorn.

För sjukvårdens del blir det särskilt tydligt då det finns ett starkt ökat samband mellan flertalet av våra sjukdomar och ökande ålder. Den medicinska och tekniska utvecklingen har väl svarat upp mot befolkningens behov.

Historiskt sett har sjukvården mött det ökade vårdplatsbehovet genom att förändra vårdens innehåll så att antalet vårdplatser har kunnat minska. Detta har kunnat ske genom en rad olika åtgärder såsom införandet av nya vårdmetoder som inneburit att exempelvis vård som tidigare krävde inläggning på sjukhuset numer görs i dagvård. Hypotesen är att dagens vårdplatsantal kommer att räcka även framöver trots det ökade vårdbehovet.

LANDSTINGET BLEKINGE

Länets hälso- och sjukvård bedrivs genom verksamheterna i förvaltningarna Blekingesjukhuset, psykiatri och habilitering, offentlig primärvård samt folktandvård.

Förvaltningarnas olika öppenvårdsverksamheter bedrivs i hela länet och slutenvårdsplatser är lokaliserade vid Blekingesjukhuset i Karlskrona och Karlshamn.

Vid Blekingesjukhuset finns 274 fastställda vårdplatser i Karlskrona och 100 i Karlshamn för somatisk länssjukvård samt 48 vårdplatser i Karlskrona och 18 i Karlshamn för psykiatrisk länssjukvård.

Medicinsk och teknisk utveckling

Den ständigt accelererande utvecklingen inom hälso- och sjukvården möjliggör att allt fler sjukdomar och upplevda handikapp kan behandlas och åtgärdas på ett framgångsrikt sätt. Dessa framsteg innebär, förutom ökad patientnytta och patienttillfredsställelse, krav på att organisationen anpassar sig till de nya möjligheter som framstegen innebär.

Utvecklingen kan också ställa krav på ökad centralisering. Det kan krävas ett större befolkningsunderlag för att upprätthålla kompetens eller hantera en brist på rätt specialistkompetens.

Utvecklingen kan emellertid också ge möjlighet till ökad decentralisering i takt med att dagens högspecialiserade vård allt mer blir morgondagens rutinvård eller att dagens sjukhusvård kan bedrivas i hemmet i allt större utsträckning.

Arbetsgivarperspektivet

I takt med att antalet personer som går i pension ökar under de kommande tio – femton åren kommer konkurrensen att öka om den arbetskraft som står till förfogande. För att landstinget ska vara attraktivt som arbetsgivare framöver krävs såväl stimulerande utvecklingsmöjligheter som en bra arbetsmiljö och konkurrenskraftiga löner.

Att ha en generös inställning till kompetensutveckling samt erbjuda ändamålsenliga lokaler och modern medicinteknisk utrustning är en investering som sannolikt ger en bra avkastning i form av nöjdare medarbetare på såväl kort som på lång sikt.

Sjukvården är sannolikt ett av de mest kunskapsintensiva verksamhetsområden som finns i samhället. All personal är välutbildad och många har fleråriga studier bakom sig innan de över huvud taget kan få en anställning inom sjukvården. Detta medför också att medarbetarna ställer stora krav på arbetsgivaren att de får möjlighet att fortsätta utveckla sina kunskaper och färdigheter men också ges möjlighet till att få dela med sig av sina erfarenheter.

Hållbarhet

En verksamhet med liten miljö- och klimatpåverkan är en verksamhet med exempelvis väl fungerade logistik utan onödiga transporter, det är en verksamhet med effektiv resursförbrukning av exempelvis energi, material och varor. Ett mer resurseffektivt arbetssätt ger lägre driftskostnader och har mindre hälsopåverkande utsläpp till miljön.

En hållbar hälso- och sjukvård är helt enkelt en sjukvård som fungerar bra till rimlig kostnad och med minimerad miljöpåverkan. En långsiktig hållbar verksamhet är alltså bättre för miljö,

LANDSTINGET BLEKINGE

ekonomi och hälsa och ligger helt i linje med landstingets vision, *livs kvaliteten för dig – vårdkvaliteten för oss*.

Öppenhet för innovativa lösningar i planering och utveckling bidrar till en hållbar utveckling. Nya framtidlösningar och tankebanor är viktiga för att inte investera sig fast i gamla strukturer som snabbt blir omoderna. Exempelvis kan detta innefatta nya tekniska lösningar samt nytänkande i hur och var vården bedrivs.

En hållbar verksamhet är en verksamhet i framkant som är flexibel, förändringsbenägen och anpassningsbar för ständigt nya förutsättningar och framtida behov.

Miljö- och hållbarhetskrav vid ny-, om- eller tillbyggnad är av stor vikt för att nå en hållbar miljöprestanda och för att undvika felplanering och felinvesteringar i ohållbara system.

En av de största frågorna att planera för är energianvändningen. Energiförbrukningen är en stor utgiftspost och samtidigt en av landstingets största klimatpåverkande faktorer. Transporter och logistik är här en viktig faktor som handlar om både interna och externa transportflöden. Miljö- och hållbarhetskrav vid upphandling är viktigt för att rätt materialval ska kunna göras, miljö- och klimatpåverkan ska minimeras samt att sociala och etiska krav ställs på varor och tjänster som levereras. Även i byggskedet är det viktigt att det ställs miljökrav.

I drift- och förvaltningsskedet handlar hållbarhetsarbetet om att uppnå ständiga förbättringar och utvecklingsmöjligheter i befintliga givna strukturer samt att ständigt utveckla, investera och planera i rätt riktning för nya behov.

Lokaler

Sjukvårdens behov av lokaler förändras i takt med att nya arbetsmetoder kommer, utveckling av medicinskt teknisk utrustning, invånarnas vårdbehov samt deras förväntningar och krav. En hög grad av flexibilitet krävs vid planering av kommande investeringar så att effektiva lokaler skapas.

Det är oklart vilket behov av vårdplatser framtiden har. Det krävs därför ett flexibelt tänkande kring verksamhetens användning av lokaler så att nyttjandegraden av lokalerna blir så hög som möjligt. Det är en utmaning att skapa byggnader och rum som är så pass flexibla att de har fler användningsområden och att de med relativ enkelhet kan anpassas till framtidens behov.

Nya lokaler behöver byggas och gamla rivas, men i några fall kan byggnader återanvändas. Detta kan med fördel göras etappvis inom befintliga sjukhusområden. Dagens och framtidens hälso- och sjukvård ställer nya krav på operationssalar, vårdavdelningar, intensivvård samt teknisk försörjning som flertalet av våra befintliga sjukhusbyggnader inte uppfyller idag.

Fördelen med att utveckla befintliga anläggningar är att all nybyggnad kan ske i kontrollerade etapper med följsamhet till hur vården utvecklas över tiden.

Varje ny etapp kan anpassas efter aktuella förhållanden och tiden mellan planering och ibruktage blir kortare och därmed kommer varje del att vara bättre anpassad till sitt syfte.

Återanvändningen av gjorda investeringar kan också utnyttjas på bästa sätt där så är möjligt, vissa byggnader kan med ändrat verksamhetsinnehåll återanvändas.

LANDSTINGET BLEKINGE

Under de senaste åren har forskning genomförts gällande vårdmiljöernas betydelse för tillfrisknandet och patientsäkerheten. Vid utformning av framtidens lokaler ska denna forskning vara en viktig grund och beaktas i planering av investeringsbehovet.

Långsiktig investeringsplan

Landstinget behöver ta ett helhetsgrepp kring investeringsbehovet inom vården de kommande tio åren. En långsiktig strategi för landstingets investeringar är avgörande för genomförande av FHoS och för att trygga lokalförsörjningen på lång sikt. Utgångspunkten ska vara att investeringarna ska leda till ökad effektivitet och bidra till att trygga utvecklingen av hälso- och sjukvården tillsammans med kravet på en ekonomi i balans.

Landstingets investeringsplan redovisas normalt i samband med att landstingsbudgeten med tillhörande flerårsplan fastställs av landstingsfullmäktige i juni respektive år. Ett treårsperspektiv är inte tillräckligt för planering av investeringar som får konsekvenser för såväl hälso- och sjukvården som de finansiella förutsättningarna under en lång tid framöver.

Bedömningen är därför att landstinget bör ha en samlad investeringsplan som sträcker sig över tio år. Denna investeringsplan ska årligen uppdateras i samband med budget och innehålla uppgifter om investeringar i landstingets samtliga verksamheter. Planen ska innehålla såväl de stora strategiska investeringarna som fortlöpande hyresgästanpassningar och fastighetsägarinvesteringar. Energieffektiviseringar ska ingå i planen.

Den långsiktiga planen kommer att inom vissa områden kräva övergångslösningar för att säkerställa såväl patientsäkerheten som arbetsmiljön för medarbetarna.

Investeringsramar

För modernisering av Blekingesjukhuset, BLS, bedöms investeringar på 3 000 mnkr som rimlig nivå. Detta fördelar sig på fastighetsinvesteringar inklusive energieffektiviseringar med 2 100 mnkr och utrustningsinvesteringar med 900 mnkr. Fortlöpande hyresgästanpassningar, fastighetsägarinvesteringar och reinvesteringar i medicinteknisk utrustning bedöms till 500 mnkr. Sammantaget bedöms investeringsbehovet till 3 500 mnkr.

Investeringen föreslås lånefinansieras i sin helhet.

Avskrivningstid Fastighet	30 år
Avskrivningstid Utrustning	10 år
Ränta på lån	3%

Förprojekteringsarbete kommer pågå i 2 år. År 3 den 1 januari antas vara byggstart. Byggarbetet antas pågå i 5 år. Därefter kan verksamheten starta i nya lokaler.

Investeringsutrymme för befintliga fastigheter och viss reinvestering inom medicinsk teknik antas tillsammans uppgå till 100 mnkr årligen, vilket ingår i föreslagen investeringsram.

Finansieringsplanering

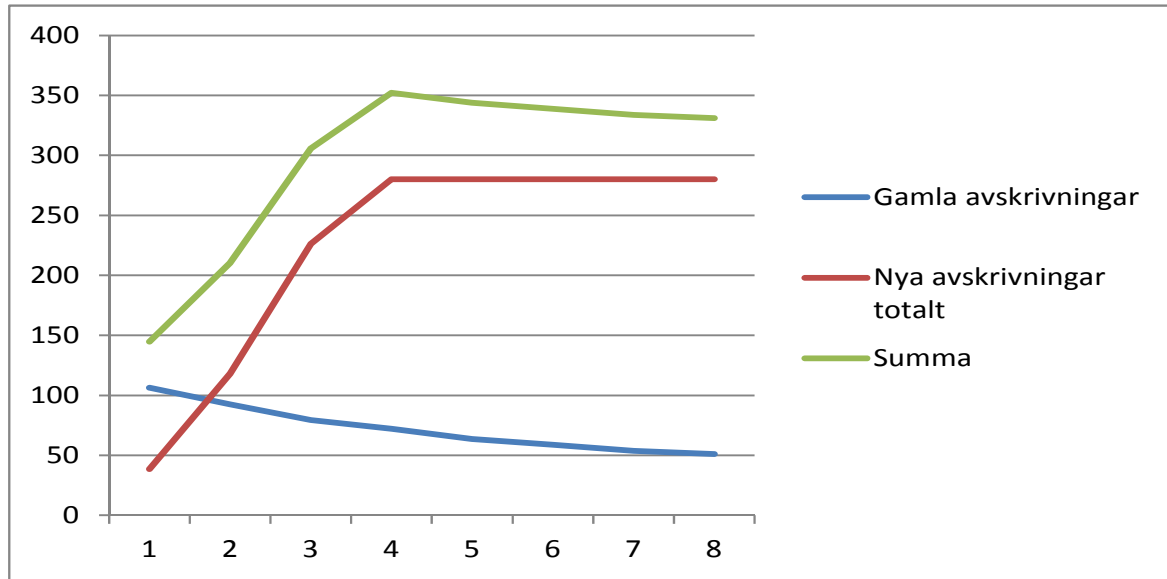
Landstinget Blekinges finansiella förmåga i framtiden beror på en rad faktorer som skatteintäkter (utdebitering och befolkningsunderlag), statsbidrag, kostnader och hur effektiv vård vi själva kan bedriva samt volym och pris på köpt vård och läkemedel.

LANDSTINGET BLEKINGE

En separat finansieringsplan ska upprättas för genomförandet. Planen ska omfatta både finansiering av genomförandet samt den fortlöpande driftkostnaden. Den omfattande investeringsnivån medför att landstinget beräknas behöva låna i storleksordningen 3 500 mnkr. Efter genomförda investeringar beräknas landstingets årliga kostnader för avskrivningar och räntor att stiga med drygt 200 mnkr jämfört med år ett i diagrammet nedan.

Nedanstående diagram visar hur nuvarande avskrivningar minskar och hur avskrivningar för nya alternativt renoverade fastigheters avskrivningar utvecklas över tiden.

Diagrammet utgår från en total investering på 3 500 mnkr. År 1 i diagrammet är det år ”spaden sätts i marken”. Innan dess har en förprojektering om 2 år antagits. Under dessa två år är investeringsutgiften mycket låg och påverkar avskrivningskostnaderna marginellt.

Om landstinget inte gör några investeringar alls avseende medicinsk teknik kommer all utrustning att vara avskriven inom en tioårsperiod. Detta frigör avskrivningsutrymme i resultaträkningen.

Beträffande fastighetsinvesteringar gäller att om inga investeringar görs kommer avskrivningskostnaden att minska med drygt 30 mnkr på tio år och de bokförda värdena kommer mer än halveras. Detta frigör avskrivningsutrymme i resultaträkningen.

Avskrivningar benämnt ”gamla avskrivningar” i diagrammet bygger på simuleringar på utgående balans år 2013. Med antagandet om två års projekteringstid är dessa avskrivningar det simulerade värdet från och med 2015. Grafen för de gamla avskrivningarna klingar sakta ut och sjunker till 50 mnkr i diagrammet. Detta innebär att det frigörs ett avskrivningsutrymme som möter de nya avskrivningarna med motsvarande belopp.

Av diagrammet framgår att antaget investeringsutrymme, 3 500 mnkr, ger ökade avskrivningar upp till närmare 350 mnkr. Tillsammans med det frigjorda avskrivningsutrymmet (se ovan) kommer den framtida avskrivningsnivån att uppgå till 350 mnkr. Detta innebär en nivåhöjning med 200 mnkr jämfört med dagens nivå på avskrivningar.

LANDSTINGET BLEKINGE

Genomförande

Genomförandet av investeringarna kräver en noggrann planering och ska ske på sådant sätt att störningarna för verksamheten blir så små som möjligt. Genomförandet ska ske i etapper, vilket ger möjlighet att planera med och tillvarata ny kunskap. Detta möjliggör för landstinget att möta kraven kring arbetsmiljö och hygien samt kraven på funktionella och effektiva vårdlokaler där behoven av samband har tillgodosetts.

Tydliga förutsättningar och en samordnad planering för genomförandet över tiden skapar förutsättning för ökad stadardisering, effektiv projektering och produktion, affärsmässiga upphandlingar samt möjlighet att ordna fullgoda evakueringslösningar.

Förslag till beslut

Med anledning av ovanstående föreslås landstingsstyrelsens arbetsutskott besluta att föreslå landstingsstyrelsen besluta

- att föreslå landstingsfullmäktige besluta
- att fastställa investeringsram om 3 500 mnkr under kommande 10 år,
- att uppdra till landstingsdirektören att ta fram investeringsplan som gäller närmaste tioårsperiod.

Karlskrona 2014-01-27

	
---	--

Peter Lilja
Landstingsdirektör

Agneta Kalnins
Ekonomidirektör